

Heinolan kaupunki

Viite: Lausuntopyyntö 22.11.2024

Asia: Vesitornin asemakaavan muutos OA, Heinola

Heinolan kaupunki on laatimassa asemakaavan muutosta Heinolan keskustaan Vesitorninharjulle. Asemakaavan muutos koskee Keskustan (1.) kaupunginosan korttelia 36, Tornikujan katualuetta sekä osaa Vesitorninharjun puistoalueesta. Alueen pinta-ala on noin 0,85 ha. Kaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa vesihuoltokäytöstä poistuneen vesitornin käyttötarkoituksen laajentaminen siten, että se mahdollistaa mm. nykyisten tilojen muuttamisen asuinkäyttöön. Rakennukseen mahdollistetaan myös muita sille luontevia toimintoja, kuten majoitus- ja ravintolatoiminnat sekä toimistotilat. Kaava-alue on jo aiemmin ollut osa vireillä olevaa asemakaavan muutosta 707, Ratakadun ympäristö. Vesitornin käyttötarkoituksen muuttamiseen tähtäävä kaavamuutos on erotettu erilliseksi kaavahankkeeksi elinvoimalautakunnan päätöksellä 16.10.2024.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo antaa 11.11.2024 päivätystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta pyydettyinä lausuntonaan seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualue on pääosin rakennettua ja entuudestaan myllättyä (vesitorni, polut ja muu maankäyttö). Alue on myös korkeutensa (100–110 m mpy.) puolesta epäpotentiaalinen esihistoriallisen ajan kohteille. Mahdollisuudet sille, että alueella olisi säilynyt muinaismuistolain (295/1963) suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita suojelua edellyttäviä kohteita ovat hyvin pienet. Edellä esitetyin perusteella museo katsoo, ettei hankkeelle ole esteitä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriperintö ja maisema

Arkkitehti Kaarlo Könösen suunnittelema Heinolan vesitorni on kaupungin merkittävimpiä maisemallisia maamerkkejä. Vuonna 1951 valmistunut vesitorni sijoittuu sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittävälle Harjupuiston alueelle (RKY 2009, MARY 2024). Maakuntainventoinnin arvojen kuvauksessa vesitornista arvioidaan, että ”*vesitorni harjun laella on Heinolan maamerkkirakennuksia ja maisemallisesti merkittävä. Se on rakennushistoriallisesti kiinnostava esimerkki monitoimi-vesitornirakentamisesta.*” Harjupuisto on Suomen varhaisimpia kaupunkipuistoja, ja kuuluu Heinolan kansallisen kaupunkipuiston rajaukseen.

Vesitorni on merkittävä kaavassa sr-merkinnällä. Merkinnällä on ohjattava rakennuksen julkisivuihin ja vesikattoon kohdistuvia muutoksia. Määräyksiä voi tarkentaa esimerkiksi ju-merkinnällä. Museo auttaa tarvittaessa sopivien kaavamääräysten muotoilussa. Esitetyt käyttötarkoituksenmuutokset eivät saa

oleellisesti vaikuttaa vesitornin ulkoasun kulttuurihistoriallisiin, rakennushistoriallisiin ja maisemallisiin arvoihin.

Kaavassa on huomioitava valtakunnalliset ja maakunnalliset rakennetun ympäristön selvitykset osana kaavan selvitysaineistoa. Asemakaavatyössä on huomioitava myös Heinolan kansallisen kaupunkipuiston hoito- ja käyttösuunnitelma.

Museolla ei ole muuta huomautettavaa kaavan tässä vaiheessa.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö Liisa Koskelainen

arkeologi Tomi Kuljukka

rakennustutkija Roosa Norrlin

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus